

CRÒNICA DE LA FACULTAT DE TEOLOGIA DE CATALUNYA

MEMÒRIA DEL CURS ACADÈMIC 2012-2013

1. SALUTACIÓ DEL DEGÀ-PRESIDENT DE LA FACULTAT DE TEOLOGIA DE CATALUNYA,
DR. ARMAND PUIG I TÀRRECH, EN L'ACTE D'INAUGURACIÓ DEL CURS ACADÈMIC 2013-2014
(9 d'octubre de 2013)

Emm. i Rvdm. Sr. Gran Cancellier de la FTC i de la FFC, Cardenal Lluís Martínez Sistach, Arquebisbe metropolità de Barcelona; Excm. i Rvdm. Sr. Vice-Gran Cancellier de la FTC, Mons. Jaume Pujol i Balcells, Arquebisbe metropolità de Tarragona i Primat; Excm. i Rvdm. Sr. Vice-Gran Cancellier de la FFC, Mons. Jaume Traserria i Cunillera, Bisbe emèrit de Solsona; Excms. i Rvdms. Srs. Bisbes, membres del Consell del Gran Cancellier, Mons. Joan Enric Vives i Sicília, Arquebisbe-Bisbe d'Urgell, Mons. Francesc Pardo i Artigas, Bisbe de Girona, Mons. Joan Piris i Frigola, Bisbe de Lleida, Mons. Agustí Cortès i Soriano, Bisbe de Sant Feliu, Mons. Xavier Novell i Gomà, Bisbe de Solsona, Mons. Josep Àngel Sàiz i Meneses, Bisbe de Terrassa, Mons. Enric Benavent i Vidal, Bisbe de Tortosa, Mons. Romà Casanova i Casanova, Bisbe de Vic; Mons. Xavier Salinas i Viñals, Bisbe de Mallorca; Mons. Sebastià Taltavull, Bisbe auxiliar de Barcelona, i Mons. Salvador Cristau, Bisbe auxiliar de Terrassa i Rector del Seminari de Terrassa; Excms. i Rvdms. Srs. Bisbes Carles Soler i Pere Tena, emèrits; Rvdm. P. Josep M. Soler, Abat de Montserrat; Rev. P. Lluís Magriñà, Provincial de la Companyia de Jesús; Rev. P. Màxim Muñoz, Provincial dels Claretians i President de la Unió de Religiosos de Catalunya; Rvda. M. Eulàlia Freixas, Provincial de les Missioneres de la Immaculada Concepció i Vicepresidenta de la Unió de Religiosos de Catalunya; Il·lm. Dr. Jaume Aymar, Degà-President de la Facultat de Filosofia de Catalunya; Il·lm. Dr. Joan Planellas, Vicedegà de la Facultat de Teologia de Catalunya; Il·lm. Dr. Ignasi Roviró, Vicedegà de la Facultat de Filosofia de Catalunya; Excm. i Mgfc. Sr. Josep Garrell, Rector de la Universitat Ramon Llull;

Excma. Sra. Lourdes Cirlot, Vicerectora de Relacions Internacional i Cultura de la Universitat de Barcelona, en representació del Rector; Excm. Sr. Carlo Gallucci, vicerector de Relacions Internacionals i d'Estudiants de la Universitat Ramon Llull; Il·lm. Sr. Enric Vendrell, Director General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, en representació de la Vicepresidenta del Govern; Directors dels centres adscrits (Dr. P. Joan Carrera, de l'Institut de Teologia Fonamental, i Dr. Jaume González Padrós, de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona), del centre afiliat (Prof. Francesc Ramis, del CETEM de Mallorca) i dels Instituts Superiors de Ciències Religioses, vinculats a la Facultat (Dr. Antoni Matabosch, de l'ISCREB de Barcelona; Dr. Pere Carreras, de Girona; Dr. Ramon Prat, de l'IREL de Lleida; Dr. Josep M. Gavalrà, de l'INSAF de Tarragona; Dra. Begonya Palau, de Vic; i Dr. Jordi Gayà, de l'ISUCIR de Mallorca); Dr. Jordi Latorre, Director de l'Institut Superior de Ciències Religioses Don Bosco, i Prof. Josep M. Domingo, Director del Centre d'Estudis Pastorals (CEP); Rvds. Srs. Rectors del Seminari de Barcelona, Prof. Josep M. Turull, del Seminari Major Interdiocesà, Prof. Norbert Miracle; Rvds. Pares i Mares Provincials de les Congregacions Religioses; Il·lm. Sr. Antoni Millet Abbad, President de la Fundació Pere Tarrés; Il·lm. Sr. Sr. Josep Oriol Pujol, Dtor. Gral. De la Fundació Pere Tarrés; Dra. Rosa M. Boixareu, Síndica de Greuges de la Universitat Ramon Llull; Dr. Pere Lluís Font, vicepresident de la Fundació Joan Maragall, Cristianisme i Cultura; Professors i professores, Alumnes, Senyores i Senyors.

Convidats que han excusat la seva assistència: Excm. i Rvdm. Sr. Nunci Apostòlic d'Espanya; Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Segorbe-Castelló, president de la Comissió Episcopal d'Ensenyament i Catequesi; M. Hble. Sr. President de la Generalitat de Catalunya; Hble. Sra. Vicepresidenta de la Generalitat de Catalunya; Hble. Sr. Conseller d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya; Hble. Sra. Consellera d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya; Hble. Sr. Conseller de Justícia; Excm. Sr. Alcalde de Barcelona; Excm. Sr. President de l'Institut d'Estudis Catalans; Excm. i Mgfc. Sr. Rector de la Universitat Internacional de Catalunya; Excm. i Mgfc. Sr. Rector de la Universitat Pompeu Fabra; Excm. i Mgfc. Sr. Rector de la Universitat de Navarra; Excm. i Mgfc. Sr. Rector de la Universitat San Dámaso de Madrid; Il·lm. Sr. Degà de la Facultat de Teologia de la Universitat San Dámaso de Madrid; Il·lma. Sra. Dtra. General d'Esade; Il·lm. Sr. Dtor. Gral. de l'Institut Químic de Sarrià; Il·lm. Sr. Dtor. Gral. de Blanquerna; Il·lm. Sr. Degà de la Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna; Il·lm. Sr. Degà de la Facultat de Dret d'Esade.

1.1. *Finalització del procés de reconeixement civil dels títols conferits per la nostra Facultat*

El curs 2011-2012 va ser el primer curs en el qual vam poder verificar de ple els resultats del llarg procés d'adaptació de la Facultat als nous requeriments asse-

nyalats pel Pla Bolonya. El curs proppassat, 2012-2013, hem procedit a efectuar alguns ajustaments, el més significatiu dels quals ha estat prendre la decisió de concentrar la càrrega lectiva de les Llicències o Màsters en dos dies (dimecres, matí i tarda, dijous matí) en comptes de tres. Pensem que d'aquesta manera s'aconseguirà un encaix millor entre l'oferta acadèmica i les possibilitats reals de les persones que desitgin acollir-la.

El 14 de novembre de 2011 era signat un Reial Decret (1619/2011), promogut pel Ministeri d'Educació d'Espanya, en el qual s'establia «un nou règim d'equivalències dels estudis i titulacions de Ciències Eclesiàstiques de nivell universitari en relació als títols universitaris oficials» vigents actualment, després de l'ajustament provocat pel Pla Bolonya. Aquest Reial Decret substituïa el de 1995. En conseqüència, el títol de Primer Cicle de Teologia o *Baccalaureatus* (5 anys acadèmics, 300 crèdits ECTS) passava a equivaler al títol de Graduat / Graduada, i el títol de Segon Cicle en Teologia o *Licentiat* (2 anys acadèmics, 120 crèdits ECTS) passava a equivaler al títol de Màster Universitari. Una cosa semblant s'esdevenia en el cas de la titulació de Ciències Religioses, que confereix la nostra Facultat i que és gestionada pels Instituts Superiors de Ciències Religioses vinculats a la Facultat –amb la diferència que el conjunt de crèdits ECTS del currículum dels Instituts és de 300, mentre que el currículum de la Facultat consta de 420 crèdits ECTS. Tanmateix, petits problemes d'interpretació del redactat del Reial Decret i la introducció de nous centres en la llista-apèndix de facultats incloses en ell, aconsellaven procedir a una modificació del Reial Decret, cosa que s'ha fet per mitjà d'un segon Reial Decret (477/2013, de 21 de juny), que complementa el de 2011. La regularització de la situació ha fet possible expedir els primers títols complets, plenament homologats, segons la normativa de Bolonya, i continuar l'expedició de títols segons el pla antic, previ a Bolonya, que havia quedat momentàniament frenada.

D'altra banda, i com a conseqüència dels Reial Decrets de 2011 i 2013, en data 8 de març de 2013, la nostra Facultat ha quedat inscrita en el «Registre Universitari de Carreres i Títols» (RUCT), del Ministeri d'Educació d'Espanya, amb el número 08072115, el qual s'aplica, a través de la Facultat, als Instituts Superiors de Ciències Religioses. Es tanca així feliçment una vella reivindicació de les Facultats de Teologia, que era la de ser considerades a peu d'igualtat amb els altres centres universitaris. Val a dir que el Procés de Bolonya, signat per la Santa Seu, ha estat l'instrument que ho ha fet possible. L'assoliment d'aquesta fita és un pas important de cara a la fixació de l'estatus universitari de la nostra institució en el marc de universitari general.

1.2. Activitat acadèmica

Les xifres d'alumnat mostren un manteniment en relació als darrers anys pel que fa al quinquenni institucional (113 alumnes, la majoria d'ells seminaristes i religio-

sos), i un lleuger descens a la llicència (108 alumnes, 30 dels quals oients), i al tercer cicle o doctorat: 8 alumnes. En total, han estat 229 alumnes —el curs passat eren 273. A la Facultat com a tal, els llicenciands han estat 44 (42 en els Departaments de Teologia Sistemàtica, Sagrada Escriptura i Teologia Moral, 1 al CETEM i 1 a l'IREL) i els doctorands han estat 8; a l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona, hi ha hagut 19 llicenciands i 1 doctorand; a l'Institut de Teologia Fonamental, 45 llicenciands (30 dels quals eren oients) i 1 doctorand. D'altra banda, el Curs de Pastoral per als candidats al Ministeri Presbiteral es va oferir a 5 alumnes; l'Escola de Llengües va comptar amb 25 matrícules; i el Seminari de Doctrina i Acció Social de l'Església, amb 11. En total, 41 alumnes en el que anomenem «altres activitats acadèmiques». Pel que fa a les activitats no acadèmiques, el Curs d'Aprofundiment Bíblic va tenir 23 alumnes, la Formació Permanent, impartida tant a Barcelona com a Sant Cugat, va assolir la xifra de 146 alumnes, i el Curs d'Estiu de Teologia, 30. El nombre total d'alumnes inscrits a les activitats no acadèmiques va ser de 199. Així, doncs, es van inscriure a la Facultat i als seus dos Instituts incorporats un total de 469 alumnes, una xifra una mica inferior a la del curs passat. Convé, però, observar que aquesta dada, a diferència de la del curs passat, no comptabilitza els alumnes del Curs d'Espiritualitat Franciscana que s'imparteix cada dos anys. També és remarcable el nombre de persones, un total de 325, que enguany han participat en les activitats extraordinàries de la Facultat, jornades, congressos i simposis internacionals que seran esmentats més endavant.

Quant als graus acadèmics obtinguts, es distribueixen així: 21 Batxillers en Teologia (dels quals 3 al CETEM de Mallorca), 14 Llicenciats en Teologia especialitzada (dels quals 9 als Departaments de Teologia Sistemàtica, Sagrada Escriptura i Teologia Moral; 4 a l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona i 1 a l'Institut de Teologia Fonamental) i 1 de Doctor al Departament de Sagrada Escriptura.

La tesi doctoral, presentada i defensada satisfactòriament per Francisco Javier Matoses Meseguer, porta per títol «“Escuchar” en el Evangelio de Marcos. Estudio de la función comunicativa y narrativa de ἀκούω y su campo semántico como aportación a la teología del sagrado Evangelio». Fou defensada el dia 27 de novembre de 2012 davant el tribunal format pel director de la tesi, Dr. Agustí Borrell Viader, i pels censors Dra. Begonya Palau Rigol i Dr. Armand Puig i Tàrrach.

Les tesines presentades i aprovades han estat les següents:

Departament de Teologia Sistemàtica: Diego León Fioravanti, «Teología de los documentos del Magisterio Pontificio sobre la música sacra del siglo xx y xxi», director: Dr. Antoni-Jesús Dols i Salas (4.09.12); Anna Maria Gual de Torrella le Senne, «San Juan de la Cruz como maestro», director: Dr. Josep Giménez Melià (20.12.12); Francesc-Xavier Estopà Rey, «El títol “espòs” aplicat al bisbe en l'exhortació apostòlica postsinodal *Pastores Gregis* i en el directori per al ministeri

pastoral dels bisbes *Apostolorum Successores*», director: Dr. Jaume Fontbona i Missé (13.09.13).

Departament de Sagrada Escripura: Jordi Ferret Saltó, «L'home i la dona són *doxa*. Una Interpretació de la Primera Carta als Corintis 11,1-16», director: Dr. Agustí Borrell Viader (16.01.13); Llorenç Casanova Domènech, «Gènesi 6,1-4 en els Pares més antics de l'Església Oriental», director: Dr. Enric Cortès i Minguella (12.06.13).

Departament de Teologia Moral: Luis Morales Guerrero, «Aproximación a la conciencia a partir de la Sagrada Escritura, el Magisterio de la Iglesia y la Teología moral», director: Dr. Josep M. Gavaldà i Ribot (30.11.12); Enric Casellas Sanahuja, «Persona y dignidad humana. Elementos de concordancia y complementación entre la visión humanista y la visión teológica», director: Llic. Domènec Valls i Ferrer (26.03.13); Cyprien Nganizi, «La conscience morale dans les Épîtres de Saint Paul et dans l'Épître aux Hébreux», director: Dr. Josep M. Gavaldà i Ribot (05.07.13); Simó Gras i Solé, «La consciència moral. Estudi dels principals textos del Magisteri de l'Església sobre la consciència moral, des del Concili Vaticà II fins al Catecisme de l'Església catòlica», director: Dr. Josep M. Gavaldà i Ribot (18.06.13).

Institut de Teologia Fonamental: Jesús Sans i Compte, «La pregària interreligiosa avui. Poden pregar juntes les religions?», director: Dr. Xavier Melloni Ribas.

Institut Superior de Litúrgia de Barcelona: Pere Nicolau Oliver Vives, «La misericordia y el sacramento de la penitencia en el magisterio de Juan Pablo II. *Redemptoris hominis* (1979). *Dives in misericordia* (1980). *Reconciliatio et paenitentia* (1984)», director: Dr. Joan Guiteras i Vilanova (9.11.12); Yoni Emel Trillos Páez, «El papel del laico en la liturgia desde el Concilio Vaticano II a la legislación litúrgica posconciliar», director: Dr. Gabriel Seguí i Trobat (16.11.12); Zacarías Castro Restituyo, «Espiritualidad litúrgica del Sacerdotal en las Cartas de Juan Pablo II a los sacerdotes en ocasión del jueves santo, siguiendo las promesas sacerdotales», director: Dr. Jaume González Padrós (26.04.13).

A propòsit d'aquesta darrera institució incorporada a la nostra Facultat, cal subratllar que la Facultat acull un bon nombre d'alumnes provinents d'altres països, sobretot d'Amèrica Llatina però també d'Europa de l'Est i d'Àfrica, els quals s'inscriuen en el segon i tercer cicle de la mateixa Facultat i en els dos instituts superiors que hi són incorporats: l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona (amb seu a Barcelona) i l'Institut de Teologia Fonamental (amb seu al Centre Borja, a Sant Cugat del Vallès). Saludem efusivament els estudiants provinents d'altres països i els oferim els nostres programes i la nostra qualitat. I estem segurs que, quan tornin a casa, tindran present l'acollida que van rebre entre nosaltres. Una bona part dels estudiants de l'Institut s'acullen a la proposta de l'Arquebisbat de Barcelona, el qual els ofereix de residir i col·laborar pastoralment en algunes parròquies durant el període que duren els seus estudis. D'aquesta manera, es garanteix que aquests estudiants sacerdots exerceixin el seu ministeri

de forma adequada i puguin subvenir a les seves necessitats d'allotjament i manutenció.

1.3. Congressos, simposis, jornades acadèmiques i cursos

A partir del curs 2007-2008 es pot afirmar que la vocació internacional de la nostra Facultat està del tot consolidada. Els departaments participen activament en aquesta projecció internacional i contribueixen decisivament a mantenir una activitat que se situa preferentment en el camp de la recerca. El curs acadèmic 2012-2013 no ha estat, en aquest sentit, diferent dels anteriors. Ben al contrari, la Facultat ha continuat avançant en el seu camí d'internacionalització i promovent activitats de relleu.

L'activitat més emblemàtica va tenir lloc el mes de desembre de 2012, amb motiu dels cinquanta anys de l'inici del Concili Vaticà II (11 d'octubre de 1962). Els dies 11 i 12 es va celebrar el primer dels quatre Simposis que, a partir del 2012 i fins al 2015, aniran escandint la celebració d'aquell que fou l'esdeveniment eclesial més important del segle xx. La nostra Facultat va néixer a l'ombra del Vaticà II i alguns dels seus membres van col·laborar activament en el Concili Provincial Tarraconense de 1995, que en fou l'aplicació concreta a les diòcesis catalanes. La nostra implicació i adhesió a la magna assemblea conciliar i a la seva doctrina, han estat intenses des del primer moment. La Facultat de Teologia ha bategat amb el Concili i s'ha esforçat per aprofundir-lo, ensenyar-lo i divulgar-lo. N'hi ha prou d'esmentar els dos volums, extremament útils, que, ara fa un any, teníem el goig de publicar: *Joan XXIII i Pau VI, els papes del Concili. Encícliques* (Qüestions Teològiques 16) i *Al·locucions* (Qüestions Teològiques 15). D'altra banda, mantenim a Segon curs l'assignatura «Vaticà II», amb un nou professor, el Dr. Daniel Palau, que substitueix el Prof. Josep M. Domingo, amb la finalitat de presentar la història i els documents del Concili de manera sistemàtica.

En aquesta mateixa línia va tenir lloc el Simposi que portava per títol «La Paraula, revelació de Déu en Crist». Es tractava de dialogar fonamentalment amb la Constitució *Dei Verbum*, després d'estudiar el context social i eclesial, previ i concomitant, del Concili. Heus ací les ponències que conformaren el Simposi, les actes del qual seran publicades en la *Revista Catalana de Teologia*: «El context socioeconòmic i cultural (1960-1970)» (Salvador Giner, IEC), «El context socioeclesial del Concili Vaticà II» (Norbert Miracle, FTC), «La qualificació doctrinal del Concili Vaticà II» (Salvador Pié (FTC), «El Déu que es revela» (Jordi Agustí Piqué, PIL S. Anselmo, Roma), «La cristologia de la Paraula en *Dei Verbum* i *Verbum Domini*» (Emili Marlés, FTC), «Escriptura i Tradició» (Enrico Cattaneo, FTIM – S. Luigi, Nàpols), «El *sensus fidei fidelium* i el Magisteri» (Dario Vitali, PUG, Roma), «La recepció de la Paraula de Déu: l'acte de fe» (Xavier Morlans, FTC), «La interpretació del text de l'Escriptura» (Armand Puig i Tàrrrech, FTC) i «Mètodes i lectures bíblics» (Agustí Borrell, FTC).

El Departament de Teologia Moral i, concretament, el seu Seminari de Doctrina i Acció Social de l'Església (SEDASE), va promoure, per sisè any consecutiu, les Jornades d'Ètica i Món Contemporani, els dies 11 i 12 de febrer de 2013. Després de parlar de desenvolupament solidari dels pobles (2008), ètica i política (2009), ètica i economia (2010), ètica de la pau (2011) i ètica i tecnologia (2012), enguany es va aprofundir sobre «Economia del desig, economia de la necessitat». Els professors Francesc Cabana, president de l'Ateneu Barcelonès i economista, i Alfredo Pastor, professor de l'IESE, càtedra IESE-Banc Sabadell d'Economies Emergents, delinearren els perfils del binomi desig-necessitat en l'economia de mercat, mentre que Mons. Mario Toso, arquebisbe secretari del Pontifici Consell Justícia i Pau de Roma, i el Dr. Guillem López Casanovas, professor d'Economia de la Universitat Pompeu Fabra, es concentraren sobre la lògica de la gratuïtat i del do en l'economia de comunió. Com sempre, les Jornades han tingut el suport de la Fundació Dr. Albert Bonet.

Les dues Facultats eclesiàstiques organitzaren conjuntament, com cada any, l'anomenat «Dia de les Facultats» el 13 de març de 2013. El tema era: «La transmissió de la fe». Amb la conferència «Vint anys de Catecisme de l'Església Catòlica», a càrrec de Mons. Javier Salinas, bisbe de Mallorca, i una exposició del tot interessant feta pels mateixos alumnes, es va completar una Jornada que va posar de relleu la implicació de tots, professors i alumnes, en un tema de tanta transcendència.

Els dies 18-20 d'abril de 2013 se celebrà un Simposi dedicat al tema de l'Eucaristia en els seus inicis: «The Eucharist in Early Christianity». El Simposi, que es dugué a terme en llengua anglesa, era promogut per la Facultat de Teologia de la Universitat Humboldt de Berlín i per la nostra Facultat. La «Fritz Thyssen Stiftung für Wissenschaftsförderung» va donar-hi el suport financer. La lliçó inaugural va consistir en una visió panoràmica de la recerca actual sobre el tema, amb un subratllat particular sobre els Pares de l'Església, i anà a càrrec de Christoph Marksches, ex-rector de la Humboldt i gran expert en els primers segles del cristianisme. Posteriorment, Hermut Löhr (Mainz) i Enric Cortès (Barcelona) van considerar la relació entre l'eucaristia, els àpats rituals jueus, incloent-hi la Pasqua, i els *symposia* grecs. Armand Puig i Tàrrach (Barcelona) i Jens Schröter (Berlín) van ocupar-se, respectivament, de l'Últim Sopar i de les paraules de la institució en els segles primer i segon. Pel seu costat, Markus Öhler (Viena) i Jorgen Podermann Sorensen (Copenhague) van tractar la relació de l'eucaristia amb el seu context: el món grecoromà i egipci, i la lògica cultural del sacrifici en la antiguitat tardana. Finalment, Ismo Dunderberg (Hèlsinki) i Angelo di Berardino (Roma) van presentar l'eucaristia en el gnosticisme i en Agustí, respectivament. Les actes d'aquest Simposi seran publicades a Alemanya.

En virtut de l'acord existent entre la Universitat de Barcelona (Centre de Documentació Ramon Llull), la Universitat Autònoma de Barcelona (Archivium Lullianum) i les dues Facultats eclesiàstiques, formalitzat l'any 2006, s'impulsen cada any unes Jornades Acadèmiques Interdisciplinàries dedicades a la figura senyera

de la teologia i la mística catalanes de tots els temps: el beat Ramon Llull. Els dies 10 i 11 de maig de 2013 l'anomenada «Aula Lul·liana de Barcelona» va dedicar les seves sessions al tema «Ramon Llull i la disputa interreligiosa. En el 750è aniversari de la Disputa de Barcelona» (1263)». Aquesta Aula, promoguda en els seus inicis pel Dr. Josep Perarnau, manté una remarcable vitalitat i aplega totes les institucions lul·lianes del país. Aquestes es preparen vigorosament per al VIIè. Centenari de la mort del beat Ramon Llull (1315/1316), que es presenta ple de bons auguris. El 2013 l'Aula fou presidida per la nostra Facultat.

El Departament de Sagrada Escripura, després dels cinc Simposis dedicats a la figura de Jesús en els vessants històric, teològic i de recepció, celebrats entre 2008 i 2012, ha iniciat el nou format de Jornada Acadèmica, que implica l'estudi d'un tema en un sol dia. El 16 de maig de 2013 Camille Focant, professor emèrit de Nou Testament a la Universitat de Louvain-la-Neuve i autor d'un important comentari de l'Evangelí segons Marc, va pronunciar dues lliçons amb el títol «La Llei com a Bona nova en Marc» i «El temple que esdevé casa de pregària per a tots els pobles (Mc 11,15)». Van completar la Jornada Agustí Borrell, cap del departament de Sagrada Escripura, i Xavier Matoses, doctor per la nostra Facultat, docent a la Universitat Pontifícia Salesiana (Roma). Les seves aportacions foren, respectivament: «“Escollar” en l'Evangelí de Marc» i «L'Evangelí de Marc, una cristologia narrativa».

L'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona que integra dintre seu el Departament de Litúrgia de la Facultat, organitzà una Jornada d'estudi el dia 22 de maig, sobre el tema «La Litúrgia, cim i font de l'evangelització». S'hi presentaren dues ponències, una a càrrec del Dr. Manuel González, de la Universitat San Dámaso de Madrid: «La litúrgia edifica i enforteix. Dues dinàmiques i una sola sinergia», i l'altra, a càrrec del Dr. Félix M. Arocena, professor de la Universitat de Navarra, que parlà de «L'evangelització des del sintagma “Et Verbum caro factum est”. Fonaments i conseqüències pastorals». La jornada es va cloure amb una taula rodona entre els ponents i els professors de l'ISLB, i un diàleg final amb els assistents.

El Departament de Teologia als Països Catalans, conjuntament amb la Família Franciscana de Catalunya i la Federació de Clarisses de Catalunya, ha organitzat les Jornades d'Estudis Franciscans 2013 (24-28 juny). El tema d'enguany, «L'espiritualitat de santa Clara», comptà amb la participació destacada del Prof. Niklaus Kuster, OFM Cap. Com és habitual, les actes de les Jornades es publicaran a la col·lecció «Qüestions Teològiques» de la Facultat.

Finalment, la Facultat ha programat el curs d'estiu 2013, que s'ha celebrat els dies 1, 2 i 3 de juliol. El tema d'enguany, «L'actualitat del Concili Vaticà II. 50è. aniversari», s'ha inscrit en el marc dels actes commemoratius organitzats per la nostra Facultat. Sota la coordinació del Prof. Xavier Morlans, els professors Jordi Font, Emili Marlés, Norbert Miracle, Gaspar Mora, Dani Palau i Peio Sánchez, han ofert una síntesi actualitzada de les aportacions més significatives. Completant-ho amb un diàleg participatiu a la Taula rodona a càrrec de Josep Hortet, Lourdes Soler i Cori Casanova.

1.4. La recerca: departaments, seminaris i grups de reflexió

El tema de recerca dels cursos 2012-2013 i 2013-2014 és el Concili Vaticà II. Cada Departament li ha donat un enfocament adaptat als seus interessos. Així, el Departament de Teologia Sistemàtica estudia el misteri de l'Església a la llum del Vaticà II, mentre que el Departament de Sagrada Escripura treballa sobre la revelació i la tradició en la *Dei Verbum*. Pel seu costat, el Departament de Teologia Moral analitzarà les aportacions del Concili a la moral cristiana. Cal subratllar que, en el cas del Departament de Bíblia, es fa coincidir la pròpia recerca amb el tema de les Jornades anuals de Biblistes Catalans, organitzades per l'Associació Bíblica de Catalunya. D'aquesta manera la col·lecció d'estudis «Scripta Biblica» (que ja ha arribat als tretze volums), editada conjuntament per l'Associació i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, garanteix que siguin publicats els resultats de la recerca.

L'enfortiment institucional de la Facultat passa sens dubte pel manteniment d'un nivell alt de la recerca. No vull dir amb això que els altres dos elements institucionals (la docència i les infraestructures) no siguin importants, però el desenvolupament de la tasca pròpia de la teologia i la projecció exterior de la Facultat van lligats a la nostra capacitat de crear reflexió de manera rigorosa i compartida. La Facultat de Teologia serà el pulmó intel·lectual de l'Església catalana en la mesura que no sigui tan sols un centre d'ensenyament sinó que, atenta als moviments de l'Església i del món, cerqui respostes i promogui projectes que les facin possibles. Concretament, i pel que fa a la recerca, la nostra Facultat s'estructura actualment en tres nivells: departaments, seminaris i grups de reflexió. El primer i el segon nivell són estrictament acadèmics, mentre que el tercer té un caràcter de diàleg amb el món de la cultura. Parlem ara dels seminaris i dels grups de reflexió.

Els seminaris són una figura acadèmica, present en els Estatuts, que ha de promoure la recerca en un camp determinat, assenyalat en les seves finalitats.

El més antic dels seminaris té rang de Departament i fins ara portava el nom de «Teologia als Països Catalans». Ha passat a anomenar-se «Seminari de Teologia Medieval Catalana». Aquest Seminari serà dirigit des d'ara pel vicedegà Dr. Joan Planellas, i hi exercirà com secretari el Llic. Jacint Duran, que fins ara n'era el Director. Aquest Seminari, fundat pel Dr. h.c. Josep Perarnau, ha sofert una remodelació important dels seus membres. També aquí s'ha optat per convidar investigadors de renom, externs a la Facultat, però que ja han col·laborat amb nosaltres en altres ocasions. Em refereixo concretament als Drs. Fidora, Mensa i Tischler, de la UAB, i al Dr. Albert Solé, de la UB. La nostra Facultat ha de donar un relleu especial a l'estudi dels grans teòlegs dels segles XIII-XV, concretament el beat Ramon Llull i Arnau de Vilanova —el Centre Internacional d'Estudis que porta el seu nom, junt amb la Biblioteca Perarnau, ocupa una secció de la nostra Biblioteca. Caminem, com ja he dit, cap a la celebració del VIIè. Centenari de la mort del Beat Ramon Llull (2015-2016) i la nostra Facultat necessita subratllar la iden-

titat primera del català més universal: la seva condició de místic i teòleg. Ho ha de fer amb una reflexió acuradíssima i amb una seva presència més visible en la docència que impartim. No podem oblidar que les tres grans figures de la teologia del segle XIII són Tomàs d'Aquino, Bonaventura de Bagnoreggio i Ramon Llull. Llull ha de ser estudiat, citat i conegut en les nostres aules. La nostra Facultat ha de convertir-se en difusora del seu pensament i de la seva santedat.

El més antic dels nostres seminaris porta per títol «Teologia dels escriptors pre-nicens» i és dirigit pel Dr. Josep Rius-Camps, professor emèrit, que n'és el fundador i l'ànima. Afaïçonat a l'estil de la universitat alemanya, consta d'una desena de membres que orienten la recerca cap a l'estudi dels textos neotestamentaris llegits segons el Còdex Beza.

El segueix el Seminari de «Doctrina i Acció Social de l'Església» (SEDASE), fundat pel Prof. Antoni M. Oriol. Un programa molt complet i de llarga durada, articula el SEDASE, dirigit per Antoni Babra, amb Joan Costa com a secretari. Relligat històricament al Departament Teologia Moral, reuneix una quinzena de persones i convida ponents externs. Durant el curs 2012-13 el tema genèric del Seminari ha estat «Els ensenyaments polítics del Concili Vaticà II». El SEDASE és responsable de les Jornades d'Ètica i món contemporani, que es fan cada any el mes de febrer.

El quart Seminari és el de «Teologia Pastoral» (STP), iniciat pel Prof. Ramon Prat i Pons. És dirigit per Josep M. Domingo, i el secretari n'és el Dr. Josep Casellas. Aquest Seminari treballa en connexió amb el Centre d'Estudis Pastoral de les Diòcesis Catalanes (CEP). Aquest Seminari ha organitzat, el 28 de febrer de 2013, la Jornada «Re-crear els camins de l'experiència cristiana». Amb una conferència central de Mons. Sebastià Taltavull, bisbe auxiliar de Barcelona, «Re-crear els camins de l'experiència cristiana avui i aquí», la jornada es desenvolupà de manera molt participativa. Començant amb una taula rodona sobre «La iniciació a la fe cristiana avui», a càrrec dels professors de la Facultat M. Claustre Solé, Emili Marlés i Xavier Morlans, moderats per Josep Casellas (STP), per acabar amb una Taula d'experiències, «Desbrossant camins...», amb la intervenció de representants de diverses institucions: Institut Eric Froom (Ramon Rosal i Anna Gimeno), Delegació de Catequesi (Enric Termes), Universitat Ramon Llull (Francesc Grané), ACO i Pastoral Obrera (Mercè Solé), moderats per Joaquim Cervera i Josep Torrente (STP).

El cinquè Seminari és el de «Fe i Ciències» i la seva sigla —tot un programa— és «Theoscences». Aquest Seminari, dirigit per Emili Marlés, ha elaborat el llibre *Trinitat, univers, persona. Assaig d'una teologia cristiana de la realitat evolutiva*, en cooperació amb diversos professors de la casa i altres col·laboradors. Actualment, s'ha posat en marxa un programa *on-line* adreçat a preveres i a altres persones que vulguin posar-se al dia en els darrers avenços científics i entendre com aquests avenços es relacionen amb el discurs teològic i la pedagogia de la fe. Aquest programa, que s'ha posat en marxa aquest mes d'octubre, és dirigit per Emili Marlés i hi col·laboren Ricard Casadesús i Bernard Farrell-Roberts. En

aquest moment compta amb 170 alumnes inscrits, i se'l troba a la xarxa amb el nom de *www.scienceandfaithbcn.com*. El programa està patrocinat pel Pontifici Consell de la Cultura i compta amb el suport econòmic de la John Templeton Foundation. Val a dir que es tracta d'una de les realitats més prometedores de la nostra Facultat.

El sisè Seminari és el de l'«Orient Cristià» (SOC), que va iniciar les seves activitats el 15 d'abril de 2013 amb una conferència del Dr. Ernest Marcos, bizantinista reconegut, sobre «Els catalans i l'Orient cristià a l'Edat Mitjana». El formen una desena de membres, alguns dels quals provenen de la UB i de la UPF. Aquest Seminari, que posseeix una forta empremta ecumènica, és dirigit per Sebastià Janeras, i actua de secretari Xavier M. Vicens com a secretari. Una secció de la Biblioteca ha estat dedicada a les esglésies d'Orient, i s'han recollit algunes biblioteques privades perquè alimentin el fons bibliogràfic del Seminari tot just creat.

El setè Seminari, el de formació més recent, porta per títol «Cristianisme en el món tardoantic de la Tarraconense» (SCA) i encara es troba en fase constituent. El coordinen Jordi Font i Robert Baró. Aquest Seminari vol dedicar d'entrada la seva recerca als segles IV-VIII en l'àmbit de l'antiga i històrica província romana de la Tarraconense, amb preferència pels territoris de llengua catalana que hi són inclosos. Les dimensions històrica, patristica, litúrgica i arqueològica s'entrecruen a partir dels interessos dels participants, amb la intenció d'endinsar-se en una època de difícil accés però del tot decisiva. Per això, el Seminari aplega investigadors de perfils i àrees diversos, amb una presència, molt benvinguda, dels Drs. Amengual, Dols i Sastre, provinents de les Illes Balears. Una primera acció del Seminari serà la d'organitzar un Simposi sobre la resurrecció en el món antic durant el curs 2014-2015, en partenariat amb les Facultats de Teologia de Tolosa del Llenguadoc i de Lió, amb les quals ja han començat els contactes.

Al costat dels Departaments i els Seminaris, hi ha una tercera anella, la dels Grups de Reflexió, que es concreta en la paraula «diàleg». En el decurs d'aquests darrers cinc anys hem anat construint una xarxa de diàleg entre la teologia i les ciències, que ha esdevingut un Seminari. En els altres dos camps majors del diàleg teològic actual, la cultura i les religions, hem consolidat tres grups que agrupen persones qualificades i disposades a acceptar un diàleg on s'entrecruen el discurs teològic, la reflexió humanista i el pensament. Sota la coordinació dels Drs. Bueno i Angelats, es reuneix el grup «Teologia, literatura i arts». Són una dotzena de persones, entre les quals hi ha crítics d'art, editors, artistes, poetes, cineastes, escriptors. En aquests moments es prepara una publicació sobre el tema de la violència. El segon Grup de Reflexió, sota la coordinació dels Drs. Xavier Morlans i Jaume Flaquer, té pràcticament enllestit un llibre sobre la revelació en les religions. Professors propis i experts convidats, en nombre de dotze, provinents de la UB i de la UPF, han estat analitzant el tema des de l'angle fenomenològic i concretant-lo en les grans tradicions religioses. Finalment, el Grup de Reflexió «Música i Transcendència», coordinat pel Dr. Jordi-Agustí Piqué, agrupa

una desena de persones que treballen en el món de la música i que han decidit analitzar l'horitzó de transcendència que la sosté, també en les expressions concretes de la gran producció. Formen part del grup crítics musicals, compositors, directors d'orquestra i musicòlegs. Aquest Grup, de creació recent, té diversos membres implicats en el projecte de les Misses Polifòniques que va començar a Barcelona l'octubre de 2012.

1.5. *Una Facultat que batega amb l'Església i amb el món*

Una de les preocupacions de la nostra Facultat és la de viure oberta a tot allò que succeeix en l'Església i en el món. Ens interessa, doncs, acollir i escoltar persones i realitats que puguin ajudar a comprendre el batec de la humanitat i de l'Església. Per això, de tant en tant, se celebra una conferència extraordinària que dona el to d'esdeveniments i projectes. Em complau d'esmentar la conferència «Barcelona en el camí del Sínode de la Nova evangelització», a càrrec del Cardenal Lluís Martínez Sistach, Arquebisbe de Barcelona. Introducció del Dr. Salvador Pié, teòleg i professor de la FTC, expert del Sínode. Aquest acte fou coorganitzat per la Fundació Joan Maragall, la Facultat de Filosofia de Catalunya i la Facultat de Teologia de Catalunya. Tingué lloc a l'Aula Magna del Seminari Conciliar de Barcelona, el dimarts 27 de novembre, a les 19 h. Una segona conferència de relleu fou «La Trinitat en context evolutiu i ecològic: L'Atractor i l'Energia de l'amor», a càrrec del professor Denis Edwards, de la Flinders University d'Adelaida (Austràlia), membre de la «International Society for Science and Theology» i prevere de l'Arxidiòcesi d'Adelaida, distingit amb la Medalla de l'Ordre d'Austràlia 2012 «pel seu servei a l'educació teològica». Coorganitzada per la FTC i el Seminari de Teologia i Ciències de l'Institut de Teologia Fonamental, amb suport de la *John Templeton Foundation*. Tingué lloc a l'Aula Magna el dia 27 de febrer. La tercera conferència que voldria esmentar és la que impartí el Dr. Francesco Cocco, OFM Conv., professor de Sagrada Escripura a la Pontifícia Universitat Urbaniana de Roma. Amb el títol «Influència del llibre del Gènesi en el "Càntic de les Criatures" de Sant Francesc» i organitzada per la FTC i la Família Franciscana de Catalunya i Balears, tingué lloc a l'Aula I el dia 6 de març, a les 12,10 h. Finalment esmentaré la conferència «Els catalans i l'Orient Cristià a l'Edat Mitjana», pronunciada en el marc de l'acte acadèmic de presentació del Seminari de l'Orient Cristià (SOC) que fou constituït el curs passat a la nostra Facultat. La conferència, impartida pel Dr. Ernest Marcos, professor titular de la Universitat de Barcelona i membre del SOC, tingué lloc a la sala sant Jordi el dia 15 d'abril a les 19,00 h. Intervingueren també en l'acte el Dr. Sebastià Janeras, director del SOC, i el Dr. Armand Puig i Tàrrach, degà-president de la FTC.

D'altra banda, en el decurs del temps hem trobat una fórmula que ens permet auscultar els batecs de l'Església i del món, amb la voluntat de fer de la nostra Facultat una caixa de ressonància i alhora una plataforma de coneixements i inte-

ressos. La Quarta Hora dels Dimecres és un espai flexible i obert, al servei de professors i alumnes, en el qual hi intervenen persones de procedències molt diverses. El denominador comú és la construcció de l'opinió i alhora la presentació de novetats (llibres, iniciatives) que poden ser referents. Heus ací la llista de les activitats fetes en la Quarta Hora del curs 2012-13: Presentació del llibre *El camí d'Ubach. De Montserrat al Sinaí cent anys després*, de Jordi Cervera Valls i Riccardo Lufrani, a càrrec dels propis autors (3 d'octubre); «Dos teòlegs del Concili. Diàleg entre els Profs. Dr. Josep M. Rovira Belloso i Dr. Josep Perarnau» (10 d'octubre, Sala Sant Jordi); «La metafísica del P. Diego Mas, dominic valencià del segle XVI» a càrrec del P. Juan José Gallego, O.P. (17 d'octubre); Presentació del llibre *El do de la veritat (Jn 1,17). L'evangeli segons Joan com a revelació de Jesús*, de Josep-Oriol Tuñí i Vancells, a càrrec del Prof. Dr. Enric Cortès (FTC) (24 d'octubre); Eucaristia per als professors, alumnes i benefactors difunts (7 de novembre); «El Sínode de la Nova Evangelització», a càrrec del Prof. Dr. Salvador Pié-Ninot (FTC) (14 de novembre); «Una nova lectura del Compromís de Casp», a càrrec del Prof. Dr. Josep Perarnau (FTC) (21 de novembre); Festivitat del Beat Ramon Llull, patró de la Universitat Ramon Llull. Acte acadèmic a càrrec de la Facultat de Filosofia de Catalunya: «L'ascendència de Ramon Llull en Ignasi de Loiola», a càrrec del Dr. Josep M. Benítez Riera, S.I., professor emèrit de la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma (28 de novembre); Celebració de Nadal. Alumnes i professors FTC i FFC (19 de desembre); «El bisbe Josep Climent (1766-1775), un bisbe il·lustrat, reformador i emprenedor», a càrrec del Prof. Dr. Ramon Corts (FTC) (9 de gener); «La unitat dels cristians. Testimonis de l'ortodòxia», amb la participació de: P. Joan Garcia (Església ortodoxa sèrbia), P. Serafin Pavlov (Església ortodoxa russa) i P. Aurel Bunda (Església ortodoxa romanesa) (16 de gener); «El Sínode i l'Any de la Fe», a càrrec del Prof. Dr. Salvador Pié (FTC) (13 de febrer); «Columbus, noster est: la pàtria de Cristòfor Colom», a càrrec del Sr. Francesc Albardaner i Llorens (vicepresident del Centre d'Estudis Colombins) (20 de febrer); Assemblea d'Alumnes de la FTC (27 de febrer); Dia de les Facultats (FTC – FFC) (13 de març); «El do d'un nou Papa a l'Església i al món», amb la participació dels professors: Norbert Miracle, vicesecretari de la Conferència Episcopal Tarraconense; Jaume Flaquer, cap de l'àrea teològica de Cristianisme i Justícia; Jaume Aymar, degà-president de la Facultat de Filosofia de Catalunya; Armand Puig i Tàrrach, degà-president de la Fac. de Teologia de Catalunya (20 de març); «Viure amb l'adversitat», a càrrec del Prof. Xavier Melgarejo (10 d'abril); «Litúrgia de la Mort: una audició pasqual del *Rèquiem* de W. A. Mozart», a càrrec del Prof. Jordi Agustí Piqué (FTC – PA Sant Anselm, Roma) (17 d'abril); «La projecció internacional del cardenal Vives i Tutó», a càrrec de Fra Valentí Serra de Manresa (col·laborador científic de la FTC) (24 d'abril); «Literatura i espiritualitat», a càrrec de la Sra. Núria Esponellà (escriptora) (8 de maig); Presentació de publicacions: DOLS SALAS, A.-J., *La penitència en els escrits de Tertul·lià* (Col·lectània Sant Pacià 104), Barcelona: Publicacions de la Facultat de Teologia de Catalunya 2013; MARLÉS, E. (ed.), *Trinitat, univers, persona. Ciència i teolo-*

gia en diàleg (CSP 103), Barcelona: Publicacions FTC 2013; TRAFNY, T. – PUIG I TÀRRECH, A. (eds.), *God and World. Theology of Creation from Scientific and Ecumenical Standpoints* (STOQ 11), Roma: Libreria Editrice Vaticana 2011 (15 de maig); «La litúrgia, cimal i font de l'evangelització». Taula rodona de la Jornada d'estudi de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona. Intervencions: Dr. Manuel González (Universidad San Dámaso, Madrid); Dr. Félix M. Arocena (Universidad de Navarra), Dr. Ignasi Fossas (ISLB – Monestir de Montserrat), Dr. Jordi Font (ISLB, FTC) (22 de maig); Presentació de Publicacions: CASTANYÉ, J., *Història de la teologia protestant alemanya* (CSP 102), Barcelona: Publicacions FTC 2013; THEISSEN, G., *La fe cristiana*, Barcelona: CPL 2013 (29 de maig); Eucaristia d'acció de gràcies (5 de juny).

1.6. Publicacions

Les publicacions de la Facultat canvien aquest curs de direcció. Després de molts anys de servei com a Director del Secretariat de Publicacions, el Dr. Josep Castanyé és substituït pel Dr. David Abadias, cap del departament d'Història Eclesiàstica. Continua exercint de secretària de Publicacions, amb competència més que provada, la Dra. Cristina Godoy. Voldria agrair al Dr. Castanyé els seus esforços per dotar la Facultat d'un Servei de Publicacions que té en la Col·lectània Sant Pacià el seu navili insígnia. La cura i el *savoir faire* d'en Josep Castanyé han fet possible un funcionament altament satisfactori de la divulgació de la recerca i d'altres produccions de la nostra Facultat (en la col·lecció «Qüestions Teològiques»). De manera pública i cordial li volem expressar el nostre agraïment.

Les publicacions continuen a un ritme vigorós. La *Revista Catalana de Teologia*, fundada l'any 1975 i dirigida pel vicedegà Dr. Joan Planellas, amb la col·laboració eficient de la Dra. Cristina Godoy, secretària de publicacions. La *Revista* ha actualitzat i millorat visiblement la seva presentació a partir del número 36, i manté intacte el seu prestigi científic; enguany n'han aparegut dos volums: 37/2 (2012), 342 pp.; i 38/1 (2013), 356 pp. Dirigida durant molts anys pel Dr. Josep Rius-Camps, la *Revista* és el nostre òrgan d'expressió més característic i palesa el nivell assolit per la Facultat. Una cosa semblant es pot dir de la «Col·lectània Sant Pacià», dirigida pel Dr. Josep Castanyé, director del Secretariat de Publicacions, que en el darrer any ha publicat quatre volums: J. CASTANYÉ, *La teologia protestant alemanya* (Col·lectània Sant Pacià, 102), Edicions de la Facultat de Teologia de Catalunya, Barcelona 2012, 437 pp.; E. MARLÉS (coord.), *Trinitat, Univers, persona: Assaig d'una teologia cristiana de la realitat evolutiva* (Col·lectània Sant Pacià, 103), Edicions de la Facultat de Teologia de Catalunya, Barcelona 2012, 314 pp.; Antoni Jesús DOLS SALAS, *La penitència en els escrits de Tertul·lià* (Col·lectània Sant Pacià, 104), Edicions de la Facultat de Teologia de Catalunya, Barcelona 2013, 488 pp.; Joan PLANELLAS I BARNOSELL, «L'Església dels pobres» en el Concili Vaticà II

(Col·lectània Sant Pacià, 105), Edicions de la Facultat de Teologia de Catalunya, Barcelona 2013, 237 pp.

Pel que fa a la col·lecció «Clàssics cristians del segle XX», dirigida pel Dr. Sebastià Janeras, ja n'han aparegut catorze volums, amb la col·laboració —que agraeixo— de la Conferència Episcopal Tarraconense i de la Fundació Dr. Albert Bonet, i en coedició amb Edicions Pòrtic d'Edicions 62: 13. Maurice BLONDEL (†1949), *Carta apologètica* (Introducció: Xavier Morlans; traducció: Jordi Parramon), Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya – Pòrtic 2012, 242 pp.; 14. Henri DE LUBAC, *Paradoxa i misteri de l'Església* (Introducció: Salvador Pié-Ninot; traducció: Just M. Llorens), Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya – Pòrtic 2013, 200 pp.

D'altra banda, cal esmentar les publicacions periòdiques dels Instituts incorporats a la Facultat. L'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona publica, conjuntament amb el Centre de Pastoral Litúrgica, la revista *Phase* i, amb l'Institut de Teologia Espiritual, *Liturgia y Espiritualidad*. Quant a l'Institut de Teologia Fonamental, publica regularment *Selecciones de Teología* (4 volums) i *Actualidad bibliográfica* (2 volums).

1.7. Biblioteca

Des de la seva erecció, la biblioteca de la nostra Facultat és la Biblioteca Pública i Episcopal del Seminari de Barcelona. També ho és de la Facultat de Filosofia. Deixeu-me dir que en els darrers anys la nostra Biblioteca ha sofert una transformació lloable i merescuda. La Sala de lectura s'ha convertit en un espai agradable i lluminós en el qual es treballa molt còmodament.

En el darrer any acadèmic, s'ha continuat l'operació d'escaneig del Projecte Google (amb una quantitat de 4.220 llibres al mes). Això significa la preservació d'una part important dels fons. En aquest període el fons de llibres de la Biblioteca s'ha vist incrementat en 6.268 nous volums. Dels quals 3.265 han entrat per adquisició o per subscripció, 2.901 per donació i 111 per intercanvi. Les revistes que es reben ara mateix són 456; d'aquestes, 251 són per intercanvi, 131 per subscripció i 78 per donació. La nostra Facultat garanteix l'adquisició i l'intercanvi d'una part molt important dels llibres i revistes que es poden consultar. Cal agrair al Seminari de Barcelona, que assumeix la part de despesa més important de la Biblioteca, i a les persones que hi treballen l'esforç i l'atenció als qui la fan servir.

1.8. «Personalía»

Voldria fer memòria, en primer lloc, del Dr. Ramon Pou i Rius que ens deixà el dia 11 de setembre de 2012. Que en Senyor l'aculli al seu Regne. Després de vint-i-sis

anys d'exercir la responsabilitat de Secretari de la nostra Facultat, i d'haver-se responsabilitzat igualment de la seva gerència, el Sr. Vicenç Bosch i Miquela es jubila. Des del dia 1 de setembre de 2013 el substitueix la Llicda. Concepció Huerta i Vallès. En Vicenç —permeteu-me el tracte familiar— ha estat tot una institució en la nostra Facultat. Després d'uns quants anys de fer feina a la secretaria, l'any 1987 va prendre'n les regnes, essent degà el Dr. Matabosch, i ha continuat portant la secretaria durant els deganats dels Drs. Mora, Busquets, Tuñí i jo mateix, i els vicedegans dels Drs. Bada, Salvat (a.C.s.), Gil, Mora i Planellas. En Vicenç, eficaçment ajudat pels altres oficials de secretaria —l'actual secretària adjunta, la Sra. Adela Serra, la Sra. Dolors Cerdán i la Sra. Anna Navarro, que s'ha incorporat a la Facultat aquest curs passat—, ha estat un home que ha conegut la casa com ningú més i l'ha servida amb una fidelitat insubornable. Dotat del seny de la Catalunya profunda, ha contribuït a la presa de decisions i a la bona marxa de la casa, vetllant sempre pels interessos de la Facultat. La seva ponderació i mesura, la capacitat d'analitzar els problemes des de l'angle divers, la seva relació d'amistat amb molts professors, la seva visió dels temes des de l'experiència acumulada durant molts anys, han fet d'ell un element imprescindible de la Facultat. Ara, després d'una tasca llarga i fecunda, entra en allò que es coneix acadèmicament com a «emeritat». No volem, però, que quedi desvinculat de la Facultat i per això li hem demanat, i ell ha acceptat, de formar part del Consell d'Economia, al costat dels Srs. Rafael Gómez, Agustí de Pasqual i Josep Ramon Serrat. Per això, perquè volem agrair-li de cor la seva fidelitat i el seu bon fer, les moltes energies que ha dedicat a la Facultat i a tots els qui la formen, rebrà, com si fos un membre més del nostre claustre, la medalla de la nostra institució, que el significa com un dels grans treballadors que hem conegut i tingut. Amic Vicenç, *ad multos annos!*

1.9. La xarxa d'Instituts Superiors de Ciències Religioses

La Facultat constata l'excel·lent clima de col·laboració que hi ha amb els Instituts. Dues vegades a l'any els directors dels Instituts es troben col·legialment amb les autoritats acadèmiques de la Facultat, i aquestes trobades constitueixen una autèntica avaluació externa de la marxa dels Instituts. Val a dir que els nostres Instituts (Barcelona, Girona, Lleida, Mallorca, Tarragona, Vic) i que l'Institut Don Bosco mantenen un bon nivell acadèmic i mostren la seva utilitat pastoral a l'interior de les diòcesis, particularment com a eines de Nova Evangelització. No és infreqüent el cas que un alumne d'un ISCR intensifiqui el seu compromís eclesial en la mesura que els seus estudis avancen i ell o ella s'endinsen en l'estudi de la fe cristiana. En segon lloc, es constata l'augment de projectes comuns amb les universitats civils respectives. Aquesta dimensió és essencial per a l'estatus de la fe en un món plural, i reclama l'atenció per part de tots.

Amb les seves especialitzacions de Segon Cicle els ISCR formen un dibuix molt interessant que es conforma a partir del tema de la comunicació de l'Evangelí, que

penetra les estructures pastorals de l'Església, en el marc amb la cultura actual i en diàleg amb ella, sense oblidar la història i els inicis cristians, arrelats en la paraula de Déu. D'aquesta manera, es perfila un mapa d'ensenyaments que representa la preocupació pastoral de l'Església d'avui: la transmissió de l'Evangelí d'ahir, d'avui i de sempre. Els ISCR són una gran oportunitat per a les nostres diòcesis.

1.10. *Els projectes compartits amb la Facultat de Filosofia*

La Facultat de Filosofia de Catalunya (FTC) és filla de la nostra Facultat de Teologia i, per tant, és just i necessari que hi mantingui relacions privilegiades. No solament compartim espai físic i infraestructures acadèmiques (aules, Biblioteca) sinó que, a més, compartim allò que és més important: l'alumnat i el projecte formatiu d'una part significativa d'alumnes que es preparen per al ministeri presbiteral. Tenim en comú les Quarts Hores i cada any ens posem d'acord pel que fa la graella acadèmica. Som dues institucions autònomes però relligades per una naturalesa comuna: el fet de ser les dues úniques facultats eclesiàstiques catalanes. La Facultat de Teologia reconeix les matèries filosòfiques del quinquenni, que imparteix la Facultat de Filosofia, i, a l'inrevés, la Facultat de Filosofia reconeix matèries teològiques de primer i segon curs com a cursos opcionals del seu currículum.

Ens preguntem si el bon veïnatge i els molts interessos conjunts no podrien quallar en projectes més intensos, en línia amb el que s'ha fet amb l'«Aula Lul·liana» o, recentment, amb el «Diploma d'Especialització en Gestió del Patrimoni Cultural Eclesiàstic». Concretament, cal explorar les possibilitats de col·laboració a nivell de Segon Cicle o Màster. Aquest és un terreny fecund en el qual les dues Facultats podem aconseguir acords i endegar projectes conjunts. Ja hi ha sobre la taula algunes propostes, que caldrà concretar, però és voluntat de totes dues Facultats d'avançar en una col·laboració més estreta. Esperem que els respectius Consells Permanents puguin treballar la qüestió. Ara és un moment propici per a fer-ho.

1.11. *Cloenda*

La Facultat de Teologia, juntament amb la Facultat de Filosofia i els sis Instituts Superiors de Ciències Religioses, és el pulmó intel·lectual de l'Església que viu i peregrina a Catalunya. Les nostres fidelitats vénen determinades ara mateix per la celebració dels cinquanta anys del Concili Vaticà II, el gran esdeveniment eclesial de les darreres centúries, l'avinentsa de l'Any de la Fe, els vint anys del Catecisme de l'Església Catòlica i, de manera molt particular, per la comunió amb el nou successor de Pere, el bisbe de Roma, el papa Francesc. La nostra Facultat se sent inserida, mitjançant els bisbes que formen el Consell del Gran Canceller i el

mateix Gran Cancellier, en aquell corrent d'unitat i d'unió eclesials que passa per aquell que presideix l'Església en la caritat. Durant set anys llargs vam viure molt a prop del papa Benet, el papa-teòleg, l'home del mestratge, que ens llegà una doctrina magisterial de gran densitat, plenament arrelada en el Vaticà II. Ara, ens sentim molt a prop del papa Francesc, el papa de la misericòrdia, l'home que en mig any ha aconseguit que el món sencer escoltés i veiés l'Evangelí de Jesús concretat en la seva humanitat, espiritualitat i profecia.

La nostra Facultat vol estar molt atenta a aquest kairòs per a l'Església i per al món sencer. L'Església catòlica es presenta, avui més que mai, com a mare de tots i servidora dels pobres, veu dels sense veu i testimoni radical de l'Evangelí, guaridora de ferides i esposa sense màcula del seu Diví Espòs. És tasca de les Facultats de Teologia fer-se ressò articulat dels ensenyaments papals, construint discursos teològics a partir de les seves paraules i del seu magisteri quotidià, cercant la sintonia profunda que s'estableix entre la fe de l'Església, que el Papa incorpora, i la intel·ligència d'aquesta fe, que de sempre ha estat la tasca de la teologia. Precisament fa ben pocs mesos que el nostre vicedegà, el Dr. Joan Planellas, ha publicat un llibre que ha coincidit en el temps amb el nou Papa i que n'expressa una de les seves preocupacions fonamentals, plenament recognoscible com a missatge de Jesús: «*L'Església dels pobres*» en el Concili Vaticà II. És un goig i un deure, com a fills de l'Església, poder contribuir a aquest pontificat des de la recerca teològica. El papa Francesc és una benedicció que s'origina en l'acció de l'Esperit i passa per aquesta mateixa acció en l'Església i en el món d'avui. Cal seguir el seu pas, ferm i decidit, i explicar les petjades que està deixant en aquest moment de la història.

No voldria cloure aquesta Memòria sense adreçar un agraïment especial al Gran Cancellier, el Cardenal Lluís Martínez Sistach, pel suport constant que presta a la nostra Facultat, i una felicitació cordial pel seu doctorat honoris causa, rebut a la Universitat Pontifícia de Varsòvia el mes de novembre de 2012. Faig extensiu el meu agraïment al Consell del Gran Cancellier, als membres de la Fundació Sant Ramon de Penyafort, als Seminaris de Catalunya que ens fan confiança i ens envien els seus seminaristes, a tots els docents, al personal de la casa i als alumnes, al Seminari Conciliar de Barcelona que ens hostatja i a tots els nostres benefactors, constituïts com a Amics de la Facultat.

Que el Déu de l'esperança, que ens preserva de tota tenebra, faci brillar la seva llum sobre tots nosaltres, perquè el nostre cor s'arbori, el nostre esperit reposi i la nostra caritat s'eixampli.

2. PROFESSORAT

2.1. *Docència dels Professors de la FTC en altres centres universitaris*

El Dr. Xavier Alegre a la Universidad Centroamericana José Simeón Cañas (UCA);
la Llcda. Margarida Bofarull a la Universidad Centroamericana José Simeón

Cañas (UCA) de El Salvador; el Dr. Agustí Borrell a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona (ISCREB); la Llca. Núria Caum a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona (ISCREB) i a l'Institut de Teologia Fonamental de Sant Cugat; el Dr. Jordi Font Plana a l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona i a l'Institut de Ciències Religioses de Girona (ISCRG); el Dr. Josep Giménez a la Universidad Centroamericana José Simeón Cañas (UCA); el Dr. Jordi Latorre a l'Institut Superior de Ciències Religioses Don Bosco, a l'Institut de Teologia Fonamental de Sant Cugat i a l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona; el Dr. Xavier Parès a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona (ISCREB) i a l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona; el Dr. Salvador Pié-Ninot a la Pontificia Universitat Gregoriana de Roma; el Dr. Joan Planellas a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Girona (ISCRG), al Seminari Diocesà de Girona, a l'Institut de Teologia Espiritual de Barcelona; el Dr. Ramon Prat i Pons a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida (IREL) i a la Universitat de Lleida; la Dra. Claustra Solé a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona (ISCREB).

2.2. *Investigació i publicacions*

Molts professors han continuat exercint càrrecs de responsabilitat a nivell pastoral o en centres d'estudis, associacions d'especialistes, publicacions, etc.; molts, també, han participat en jornades, congressos i trobades de la seva especialitat, sovint amb aportació de ponències. Ressenyem especialment aquest segon capítol d'activitats.

2.2.1. Activitats científiques

X. ALEGRE: Conferències: «La resistència enfront d'un imperi: sant Pau, en el marc del curs: *Profetes i testimonis davant les crisis*: Barcelona: CCJ 25 d'octubre de 2012; «50 anys del Vaticà II. Què se n'ha fet? En el Fòrum «Teologia i alliberament» de Sant Feliu de Llobregat (11 de novembre del 2012); «La figura de Jesús en el Apocalipsis» en la Escuela de Teología de Donostia (22-1-2013); «Curs d'Iniciació Teològica» (CIT): «Com creure avui», a Barcelona: CCJ (19-1-2013): «Tornar al Jesús dels evangelis»; Curs sobre «La Iglesia en el Nuevo Testamento», Manresa, del 11 al 13 de febrer del 2013 (6 sessions); ponència en la Fundació Joan Maragall (14-2-2013): «La tradició de Jesús segons els sinòptics: els miracles»; presentació del *Diccionario de la Biblia* (edit. Sal Terrae i Mensajero): Barcelona, 18-2-2013 (a la Claret).

M. BOFARULL: Presidenta de l'Institut Borja de Bioètica – Universitat Ramon Llull, des de novembre de 2011. Conferència de l'EACME (European Association of Centres of Medical Ethics) “Other voices, other rooms”. Bristol (U.K.) 20-22

Septembre 2012; I Taller sobre Human Enhancement. Poblet, 30 Novembre – 1 Desembre. 2012; Seminari Interdisciplinari de Bioètica organitzat per la Universitat Pontifícia de Comillas. «Neurociencia, Neuroética y Bioética», El Pardo (Madrid), 12-14 Abril 2013; IV Convegno Internazionale di Studio. Pontificio Consiglio per gli Operatori Sanitari. Ciutat del Vaticà 14-15 juny 2013.

A. BORRELL: Provincial del Carmelites Descalços de Catalunya i Balears (des del 25 de gener de 2008, reelegit per un nou trienni el 22 de febrer de 2011). Preparació i participació en les LI Jornades de Biblistes de Catalunya (Vic, 27-29 desembre 2012; participació en el Simposi Internacional sobre el Concili Vaticà II «La Paraula, revelació de Déu en Crist», organitzat per la Facultat de Teologia de Catalunya, amb una aportació sobre el tema «Mètodes i lectures bíblics» (Barcelona, 12 de desembre del 2012); conferència sobre «Memòria i fe en la formació dels evangelis», dins el cicle «Claus de lectura de la Bíblia (V. Els evangelis i la història)», de la Fundació Joan Maragall (Barcelona, 29 de gener del 2013); Participació en la Jornada Acadèmica sobre «L'Evangelí de Marc», organitzada per la Facultat de Teologia de Catalunya, amb una aportació sobre el tema «L'Evangelí de Marc, una cristologia narrativa» (Barcelona, 16 de maig del 2013); Participació en el Congrés Internacional «Els últims anys de la vida de Pau», organitzat per l'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós, amb una aportació sobre el tema «Pau i les autoritats romanes» (Tarragona, 27 de juny del 2013).

N. CAUM: Cap d'estudis de l'Institut superior de Ciències Religioses de Barcelona (ISCREB) a Barcelona, a partir del setembre de 2009. Conferència: «Maria de Natzaret, referent humà i cristià per al nostre temps» en el marc del Simposi Simposi de celebració del 150 aniversari de l'Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida, Maria de Natzaret, referent humà i cristià per al nostre temps, celebrat a aquesta ciutat del 19 al 21 d'octubre de 2012 i promogut per l'Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida, La Facultat de Teologia de Catalunya i l'Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida; «La recerca espiritual i religiosa en temps de incerteses», en les sessions de Formació permanent de la Facultat de Teologia de Catalunya, el 24 i 31 de gener i 7 de març.

E. CORTÈS: Direcció de la col·lecció Literatura Intertestamentària; Participació en les Jornades de Biblistes de Catalunya del 27-29 des. 2013; Estudi de nous manuscrits hebreus de l'Arxiu Diocesà de Girona; participació en les trobades del Seminari de «Teologia de les Religions»; Direcció i defensa de la tesina de C. Gorchs, *La Càbala i les comunitats jueves a l'Edat Mitja, a la Provença, a Girona i a Barcelona*. (29.10.13); representació de la Facultat de Teologia en la inauguració del curs acadèmic a l'IREL (17.10.13); organització de la *Catequesi de la comunitat cristiana de Sarrià 2013-2014* («Déu es revela com a amic») amb una conferència (*La Revelació reactualitzada en la litúrgia*. 16.01.14); direcció del projecte d'investigació del Departament de Bíblia (curs 2013-2014) sobre «El cant de la vinya (Is 5) i el relat de la serp de bronze (Nm 21,6-9)».

J. FONT: Taula rodona La litúrgia, cimal i font de l'evangelització de la Jornada d'estudi de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona (22 de maig de 2013),

amb la comunicació «Las exequias: una celebración que ofrece un mensaje de vida y esperanza»; Conferència: «El Triduum Pasqual» a la parròquia de Les Pedreres de Mata (Banyoles) (14 de març de 2013); Curs «La litúrgia, font i cim de la vida cristiana», al Curs d'Estiu de la Facultat de Teologia de Catalunya «L'actualitat del Concili Vaticà II. 50è aniversari» (2 de juliol de 2013); Participació en la Taula rodona sobre «L'Escoltisme catòlic: passat, present i futur, amb motiu del centenari de l'escoltisme catòlic» en las Xa Trobada d'Antics Escoltes de Catalunya, Mallorca i València (Girona 25 de maig de 2013).

J. FONTBONA: Director de la revista de pastoral litúrgica del CPL *Phase* (des 14 de desembre 2009); Conferències: «Credo. Memoria y confesión», ponència a las Jornadas Nacionales de Liturgia 2012, celebrades a Lugo del 23 al 26 de octubre de 2012; «*Apostolicam actuositatem*» i la *Pastoral Obrera*, ponència a les Jornades de Formació de l'Acció Catòlica Obrera (ACO), el 19 de febrer de 2013; *El paper del laïcat en l'Església i el món*, conferència a la parròquia de Llefià de Badalona, el 23 de febrer de 2013.

J. LATORRE: Conferència: «Los relatos evangélicos de la Pasión», para la Fundación Joan Maragall, en Barcelona, 7 de marzo de 2013.

E. MARLÉS: Conferència «La Cristologia de la Paraula en la Dei Verbum i en la Verbum Domini» dins del Simposi «La Paraula, revelació de Déu en Crist. Simposi internacional sobre el Concili Vaticà II» organitzat per la FTC 11 de desembre 2012; Taula rodona, «Iniciació a la fe cristiana avui», en la Jornada de teologia pastoral «Re-crear els camins de l'experiència cristiana», organitzat per la FTC 28 de Febrer 2013; Conferència al claustre de professors de l'Escola de la Salut de Sabadell i de l'Escola Mare de Déu de Montserrat de Rubí: «Ciència i Teologia: quines són les dificultats culturals que cal superar per establir un diàleg fecund entre teologia i ciència» (Sabadell, 14 de Novembre 2012); Curs de formació als catequistes del bisbat de Terrassa: «Síntesis de Cristologia i de Trinitat» (Granollers, 14 i 21 de Gener 2013); Curs de formació professors Escola Mare de Déu de Montserrat de Rubí, «Fonaments teològics per a una educació cristiana» (Rubí, 26 de Febrer 2013); Conferència «Jesucrist com a mitjancer i cim de tota la revelació a la Dei Verbum i la Verbum Domini» en Curs d'Estiu de la Facultat de Teologia de Catalunya (Barcelona, 2 de Juliol 2013).

X. MORLANS: Consultor del Pontifici Consell per a la Nova Evangelització (des de desembre de 2011). Conferències: «El primer anuncio», VI Semana de Pastoral (Salamanca, 17-22 septiembre 2012); «La fe que profesamos: ¿cómo suscitarla en otros? El primer anuncio», Jornada diocesana (Albacete, 23 noviembre 2012); Ponència: «La recepció de la Paraula de Déu: l'acte de fe», I Simposi Internacional sobre el Vaticà II, Facultat de Teologia de Catalunya (Barcelona, 11-12-desembre 2012); «El primer anuncio, el eslabón perdido», Instituto Superior de Pastoral, XXIV Semana de Teología Pastoral: Invitar hoy a la fe (Madrid, 29-31 de enero 2013); «Il primo annuncio nel contesto della nuova evangelizzazione, alla luce del recente Sinodo dei vescovi», Giornata di Studio dell'Istituto di Catechetica. Pontificia Università Salesiana (Roma, 2 marzo 2013); «El cristianisme avui a Euro-

pa. Crisi, oportunitats i reptes», Institut de teologia per a laics (Menorca, 10 de maig de 2013); «El primer anunci, peça clau en la nova evangelització», Pastoral de la Salut de les diòcesis catalanes (Barcelona, 21 de maig de 2013); «La importància del primer anunci en la transmissió de la fe cristiana a les noves generacions», Col·legi Pare Manyanet (Molins de Rei, 25 juny de 2013); «El primer anunci, peça clau de la nova evangelització», XII Simposi d'espiritualitat Reflexions sobre la nova evangelització, Seminari del Poble de Déu (Campelles, 1-3 de juliol del 2013). Coordinador del seminari «Teologia i Religions» des del 2008, amb el tema el curs 2012-2013: «El concepte de revelació en les diverses tradicions religioses».

S. PIE-NINOT: Expert anomenat pel Papa al Sínode dels Bisbes sobre «La Nova Evangelització per a la transmissió de la fe» (Roma, 7-27.X.2012); Informacions al Pontifici Col·legi Espanyol de Roma sobre el Sínode (17.28.X.2012); Ponència sobre el Sínode de la Nova Evangelització a Sant Feliu de Llobregat (5.XI.2012); Ponència al Congreso de Teología: a los 50 años del Concilio Vaticano II (1962-2012) a la Pontificia Universidad de Salamanca sobre «Eclesiología y Ecumenismo» (15-17.XI.2012); Ponències al Centro de Estudios Teológicos de Las Palmas de Gran Canaria sobre «La dimensión eclesial del acto de fe» (6-7.XI.2012); Ponència sobre el Sínode de la Nova Evangelització a Badalona (8.XI.2012); Ponència sobre el Sínode de la Nova Evangelització a la diòcesi de Terrassa (10.XI.2012); Ponència sobre el Sínode de la Nova Evangelització al clergat de la diòcesi de Tarragona (11.XI.2012); Ponència sobre «Creure avui» de la Delegació de Joventut de Barcelona (18.XI.2012); Ponència sobre el Sínode de la Nova Evangelització a la FTC de Barcelona (27.XI.2012); Ponència en el Simposi internacional sobre el Concili Vaticà II de la Facultat de Teologia de Catalunya sobre «La qualificació doctrinal del Concili Vaticà II» (11.XII.2012); Ponència sobre el Sínode de la Nova Evangelització al «Moviment Catòlic de Perprofessionals de Barcelona (MCPB)» (14.XII.2012); Ponència al Consell Pastoral de l'Arxiprestat de la Catedral de Barcelona sobre el Sínode sobre la Nova Evangelització (11.I.2013); Ponència al Pontifici Col·legi Espanyol de San José de Roma sobre «El ministeri Petri avui: la renúncia del papa Benet XVI i les novetats del papa Francesc» (20.V.2013).

J. PLANELLAS: Vicedegà de la FTC; Director de la *RCatT*; Conferència: «El cristià, membre de l'Església i corresponsable de la seva missió. A propòsit de l'Any de la Fe», en la trobada de catequistes de l'Arxiprestat del Pla de l'Estany (16 de setembre de 2012), a Centenys; Prolusió: «Commemoració del cinquantenari de l'inici del Concili Vaticà II», en l'acte d'inauguració de curs de les Facultats Eclesiàstiques de Filosofia i de Teologia, a la seu de les Facultats (4 d'octubre de 2012); Conferència: «L'Any de la Fe: A propòsit de la carta apostòlica *Porta Fidei* de Benet XVI i del Sínode sobre la Nova Evangelització», dins el Curs de Formació dels Cursets de Cristianitat de la Diòcesi de Girona, en el Casal «Bisbe Cartaïà» de Girona (6 d'octubre de 2012); Conferència: «Commemoració del cinquantè aniversari del Concili Vaticà II. Hermenèutica de la reforma i de la continuïtat». Confe-

rència als preveres de Vic. Vic – Manresa (11 i 18 d'octubre de 2012); Conferència: «La Constitució Dogmàtica *Lumen gentium* sobre l'Església», a la Parròquia Verge de la Pau de Barcelona (25 d'octubre de 2012); Conferència: «El Misteri de Déu com a Pare, Fill i Esperit sant, revelat en el Misteri del Verb encarnat, com a nucli fontal del contingut cristià de la fe», dins el Curs per mestres i professors de Religió catòlica de la Delegació Diocesana d'Ensenyament de l'Arquebisbat de Barcelona, a Barcelona (29 d'octubre de 2012); Ponència: «Una vida i una fe que es fa celebració. La Constitució *Sacrosanctum Concilium*», dins les VI Jornades de Formació per a Catequistes del SIC, amb el títol «El Concili Vaticà II, una brúixola per a la catequesi», a Santa Susanna (El Maresme) (17 de novembre de 2012); Conferència: «El Concili Vaticà II i l'Any de la Fe», a la Basílica de Santa Maria del Mar de Barcelona (9 de desembre de 2012); Conferències: «El significat permanent del Concili Vaticà II» i «La teologia del laïcat en el Concili Vaticà II», dins el curs de Formació de Laics de la Diòcesi de Vic, a Vic (15 de desembre de 2012); «La maternitat de l'Església», conferència – recés als bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, a Tiana (11 de febrer de 2013); Conferència: «La dimensió eclesial del ministeri», dins les IX Jornades diocesanes de Formació i Espiritualitat per a preveres del Bisbat de Sant Feliu de Llobregat, sota el títol «La fe de l'apòstol», al monestir de Montserrat (18 de febrer de 2013); Conferència: «La fe. Ser cristià, avui», a la Parròquia de Palafrugell (22 de febrer de 2013); Conferència: «L'Esperit Sant i l'Església», a la trobada de catequistes. Banyoles (24 de febrer de 2013); Participació a la Jornada de Teologia Pastoral, «Re-crear els camins de l'experiència cristiana», a la FTC (28 de febrer de 2013); Conferència: «La fe. Ser cristià, avui», a l'Arxiprestat de Farners-Montseny (Girona), al monestir de Santa Clara de Vilobí d'Onyar (3 de març de 2013); Conferència: «Què és l'Església? Eixos centrals de l'eclesiologia de la Constitució *Lumen gentium*», dins les Jornades sobre el Concili Vaticà II organitzades per l'Institut Superior de Ciències Religioses de Vic. Seminari de Vic (7 de març de 2013); Conferència: «Una mirada al futur en fidelitat al Vaticà II», a la trobada diocesana de la Vida Consagrada, a Girona (9 de març de 2013); Conferència: «L'Esperit Sant i l'Església», a l'Arxiprestat de Girona ciutat. Girona (21 de març de 2013); «La teologia del ministeri ordenat». Conferència als qui es preparen per al diaconat permanent en el Bisbat de Girona, en el Seminari de Girona (20 d'abril de 2013); «El concepte de Poble de Déu en el debat postconciliar», conferència de final de curs a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Girona (6 de juny de 2013); «El currículum i els continguts fonamentals de la fe», conferència en el Curs d'Estiu per a professors de religió del Bisbat de Girona. Girona (2 de juliol de 2013).

A. PUIG: Degà-President de la Facultat de Teologia de Catalunya (2006-...); conferència «Rostros de Dios y de Jesucristo en el pensamiento gnóstico», III Congreso Bíblico Internacional de la Asociación Bíblica Española, Sevilla (3-5 setembre 2012); intervenció «La gratuità nel mondo mercato», Pregària per la Pau, Comunitat de Sant'Egidio, Sarajevo (Bòsnia) (10 setembre 2012); participació en el Colloquium Paulinum, Abadia de Sant Pau Extramurs, Roma (11-15 setembre

2012); conferència «Jesús i el regnat de Déu», Facultat de Teologia, València (31 d'octubre 2012); conferència «O Crux, ave, spes unica. Lo sguardo dei vangeli alla croce di Cristo», Battistero di S. Giovanni, Convegno «Il Mistero della Croce», Arxidiòcesi de Florència – Fundació Florens (3 novembre 2012); conferència «El Vaticà II, un concili global i concret», Casa de l'Església, la Seu d'Urgell (13 novembre 2012); conferència «El Concili Vaticà II», Santuari del Toro, Menorca (28 de novembre 2012); ponència «Gesù e i poveri», Congrés «L'Església i els pobres. Ortodoxos i catòlics al servei de la caritat», Catedral de Crist Salvador, Moscou, Patriarcat de Moscou – Comunitat de Sant'Egidio (5 desembre 2012); ponència «L'hermenèutica de l'Esriptura. Estudi de *Dei Verbum* 12», I Simposi del Concili Vaticà II, Facultat de Teologia de Catalunya (11-12 desembre 2012); conferència «L'Atri dels gentils», Acadèmia Catòlica, Sabadell, 19 de desembre 2012; ponència «La paràbola dels vinyaters (Mc 12,1-12 i par.)», Vic, LI Jornades Biblistes Catalans (28 de desembre 2012); conferència «Creo en Jesucristo, su único Hijo», Centro Loyola – diòcesi de Santander, Universitat de Santander (29 de gener 2013); conferència «Els evangelis de la infància», Fundació Joan Maragall, Barcelona (31 de gener 2013); conferència «La fe de l'apòstol», Abadia de Montserrat, Preveres de la diòcesi de Sant Feliu (19 de febrer 2013); conferència «La globalisation, entre paix et guerre», Collège des Bernardins, Càtedra Andrea Riccardi, París (26 de febrer 2013); conferència «L'Atri dels gentils», Residència Sta. Teresa, Valls (28 de febrer 2013); conferència «La paraula de Déu, centre de la vida de l'Església (*Dei Verbum*)», ISCR de Vic (6 de març 2013); conferència «Intuïcions fonamentals d'Antoni Gaudí», Parròquia de Sant Joan, Reus (7 de març 2013); conferència «Jesús davant la seva passió», Església de sant Marçal, Montblanc (21 de març 2013); Diàleg amb Rafael Argullol, «El diàleg entre creients i no creients: horitzons de trobada», Diàlegs de Pedralbes, Ajuntament de Barcelona (16 d'abril de 2013); ponència «The Last Supper as the Historical Basis of the Eucharist», Simposi «The Eucharist in Early Christianity», Facultat de Teologia de Catalunya (18-20 abril 2013); conferència «L'Evangelí de Jesús, un missatge per al segle XXI», Tribuna Girona, La Fontana d'Or, Girona (22 de maig 2013); conferència «Els àngels en els relats de la infància de Jesús», Amics dels Àngels, Seminari Conciliar, Barcelona (27 de maig 2013); ponència «Paul's Missionary Activity During his Roman Trial. The Case of Paul's Journey to Hispania», Congrés «The Last Years of Paul's Life», Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós, Tarragona (25-29 juny 2013); participació en la 68è. reunió anual de la SNTS, Perth (Austràlia) (23-26 de juliol 2013); ponència «Holy Spirit and Evil Spirits in the Ministry of Jesus», Simposi «The Holy Spirit and the Church according to the New Testament», VI Simposi de l'Eastern European Committee (SNTS), Facultat de Teologia Ortodoxa, Belgrad (25-31 d'agost de 2013).

R. PRAT I PONS: Coordinació del Cicle de 7 conferències, organitzat conjuntament per la UdL, IEI i l'IREL, sobre «La modernitat» (octubre de 2012 – abril de 2013); «Curs d'Antropologia Teològica», dins l'Aula de la Gent Gran de la UdL, sobre el tema El Concili Vaticà II (11-14 de març de 2013); Organització conjun-

tament amb la UdL, IEI i IEC de les VI Jornades Lleidatanes de Filosofia Contemporània, sobre Els drets humans, realitzades a Lleida, a l'Aula Magna de l'Institut d'Estudis Ilerdencs (8 i 9 del mes de març de 2013); organització conjuntament amb la UdL, IEI i Fundació Joan Maragall del seminari Atri dels Gentils, mitjançant dos debats sobre «El Sentit de la vida». El primer debat entre la Dra. Anna Gené (biòloga) i el Dr. Ramon Prat (teòleg) i el segon debat entre la Dra. Marta Trepal (psicòloga) i el Llic. Manuel Bueno (filòsof) (22 i 23 de març de 2013); membre del Consell General de la Confederació de Càritas Espanyola, per designació de la Comissió Episcopal de Pastoral Social de la CEE. Assessorament teològic, elaboració i acompanyament del Proyecto- Marco de la formació en Càritas; Col·laborador de la Comissió Episcopal de Pastoral de la Conferència Episcopal Espanyola; Membre del Patronat de la Fundació FOESSA de Madrid; Membre del Patronat de la Fundació Centre d'Orientació Familiar – COF de Lleida; Membre del Consell de redacció de la revista Qüestions de Vida Cristiana; Col·laboració, dins del programa de radio «De bat a bat», mitjançant un diàleg periòdic amb el professor Josep M. Forné (filòsof) i la Dra. Antònia Mateus (pedagoga); president del jurat del premi de joventut «Protagonistes del demà», atorgat pel Rotary Club de Lleida (21 de febrer de 2013); reunió del Consell de Redacció de la revista *Qüestions de Vida Cristiana* a Montserrat (15 de desembre de 2012); Jornada de formació a l'Institut dels Germans Maristes, a les Avellanés (10 de gener de 2013); jornada de Formació del preveres del bisbat de Santander, sobre «Lectura creyente de la realidad pastoral» (4 de febrer de 2013); curs d'antropologia religiosa a l'Aula de la Gent Gran de la UdL, sobre «El 50 Aniversari de la Inauguració del Concilia Ecumènic Vaticà II», a Lleida (11 al 14 de febrer de 2013); conferència a la Parròquia de Sant Ignasi de Lleida sobre «50 Aniversari de l'Inici del Concili Vaticà II. Balanç i prospectiva» (15 de febrer de 2013); setmana d'immersió treball pastoral a la parròquia Our Lady of Sorrows de Bognor Regis (UK) (26 de febrer al 7 de març de 2013); ponència a les Jornades Catalanes de Pastoral de Santuaris, sobre «Llenguatge de la fe, avui», a Lleida (12 de març de 2013); participació i intervenció a la Inauguració de la V Jornada d'acompanyament al dol i a la malaltia, a la Sala d'Actes de la Universitat de Lleida (15 de març de 2013); ponència a les Jornades Catalanes de Pastoral de la Salut sobre Any de la fe i pastoral de la salut, a Barcelona (22 de març de 2013); participació a l'Atri dels Gentils en un debat sobre «El sentit de la vida», conjuntament amb la Dra. Anna Gené (biòloga), el Lic. Manuel Bueno (filòsof) i la Dra. Marta Trepal (psicòloga) (22 i 23 de març de 2013); conferència a l'Assemblea de Càritas diocesana de Màlaga, sobre «Otro mundo es posible. La crisis actual, una oportunidad para la esperanza», a Màlaga (4 de maig de 2013); coordinació de la IV Assemblea Diocesana de Lleida sobre «Els arxiprestats i les Àres de cooperació diocesana», a Lleida (18 de maig de 2013); recés als preveres de Lleida sobre «La Constitució Pastoral *Gaudium et Spes* del Concili Vaticà II» (20 de maig de 2013); curset a la Facultat de Teologia de Catalunya, sobre «El Concili Provincial Tarraconense» (23 i 30 de maig de 2013); jornada d'espiritualitat, a l'Institut de les Missioneres Auxi-

liars de l'Església sobre «L'espiritualitat del Concili Vaticà II», a Lleida (25 de maig de 2013); conferència a la IX Jornada de Pastoral de la Salut Mental, sobre «Els nous llenguatges de la pastoral de la salut mental», a Martorell (24 de maig de 2013); setmana d'espiritualitat per a laics, sobre «El seguiment de Jesús de Natza-ret en l'evangeli de Sant Lluc», a Raïmat (7 al 13 de juliol de 2013).

G. SEGUÍ: Conferències: «La renovació litúrgica a Mallorca: el relat teològic de la reforma de la Seu (1904)», en III Jornades d'Estudis Històrics de la Seu de Mallorca (18-19 de setembre de 2013); «Sant Tomàs: la fe que no renuncia a la raó», en Societat d'Història Natural de les Balears. Ciclo de conferencias «Idees que van canviar el món» (26 de novembre de 2013); intervenció: «Els dimonis a Mallorca: entre la teologia predicada i el folklore», en Primer seminari d'etnomusicologia. Conservatori Superior de Música de les Illes Balears. Tercera sessió (8 de febrer de 2014).

C. SOLÉ: Conferència a Cristianisme i justícia: «Dos profetes en temps de crisi: Jeremies i el Deuterisaies: eclipses i oportunitats»; conferència a les benedictines: «L'Esperit sant en la lectura orant de l'Escriptura»; participació en la jornada del Seminari de teologia Pastoral «La iniciació a la fe cristiana avui»; conferència a Mataró: «La Paraula de Déu i el Vaticà II»; curset sobre «La dona a la Bíblia» a l'Associació d'adoració Nocturna d'Espanya; Assistència i aportació, en representació del degà, a les Jornades de la COCTI (Brixen-Bressanone): tema: «Les noves tecnologies i la seva incidència en l'ensenyament de la Teologia».

2.2.2. Publicacions dels professors

X. ALEGRE: «La palabra contra los ricos en la Carta de Santiago», *Reseña Bíblica* 75 (2012) 33-42; «La paràbola del sembrador (Mc 4,3-9)», *Butlletí de l'ABC* 113 (2013) 3-18; «El llibre de l'Apocalipsi», en A. PUIG (coord.), *Claus de lectura de la Bíblia (III). Nou Testament*, Barcelona: Fundació J. Maragall 2013, pp. 213-239; «¿Por qué la Biblia presenta a Dios como teniendo celos de los ídolos. Una aproximación a la idolatría ayer y hoy desde la perspectiva bíblica», *Revista Latinoamericana de Teología* 29 (2012) 221-242; «La figura de Jesús en el Apocalipsi», *Revista Latinoamericana de Teología* 29 (2013) 1-28; «Una aproximación a la idolatría desde la perspectiva bíblica», en J. San MARTÍN – J. J. SÁNCHEZ (eds.), *Pensando la religión. Homenaje a M. Fraijó*, Madrid: Trotta 2013, pp. 390-411.

A. BORRELL: «Els creients com a temple de l'Esperit en el corpus paulí», *Scripta Bíblica* 13 (2013) 277-289; «Els evangelis com a relat. La dimensió narrativa de la tradició sobre Jesús», *Revista Catalana de Teologia* 38 (2013) 99-116; «El corpus paulí», en Armand PUIG I TARRECH (coord.), *Claus de lectura de la Bíblia (III). Nou Testament* (Cristianisme i cultura 76), Barcelona: Cruilla 2013, pp. 153-173.

N. CAUM: «Maria de Natza-ret, referent humà i cristià per al nostre temps», a les *Actes del Simposi Simposi de celebració del 150 aniversari de l'Acadèmia Bibliogrà-*

fica Mariana de Lleida (del 19 al 21 d'octubre de 2012), Lleida: IREL (Quaderns, 29-30) 2013.

J. CERVERA: en col·laboració amb B. VIRGIL, «Un text paradigmàtic de la mística jueva antiga: els quatre entrant al parden», *Revista Catalana de Teologia* 37/2 (2012) 497-513; en col·laboració amb B. VIRGIL, «Veure el Rei en la seva bellesa», *Revista Catalana de Teologia* 38/1 (2013), 189-208; «Insultar l'Esperit de la gràcia», en Armand PUIG (ed.), *L'Esperit Sant en la Bíblia* (Scripta Bíblica 13), Tarragona-Montserrat: ABCat – PAMSA 2013, 291-312.

E. CORTÈS: Recensions: O. TUÑI, *El do de la veritat (Jn 1,17). L'evangeli segons Joan com a revelació de Jesús* (Col·lectània Sant Pacià 98), Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya 2011 en *RCatT* 37/1 (2012) 307-309; M. FORCANO, *El Llibre de la Creació*, Barcelona: Fragmenta 2012, en *RCatT* 38/1 (2013) 286-289.

J. FONT: *Déu anys de Joc Escolta al Pla de l'Estany (2003-2013)*, Fontcoberta 2013 (pp. 181); «*Lex orandi stauit lex credendo*. Sentido de este adagio en el Año de la Fe», *Liturgia y Espiritualidad* 10 (2012) 604-610; «Las exequias: una celebración litúrgica que ofrece un mensaje de vida y esperanza», *Liturgia y Espiritualidad* 8/9 (2013) 433-437.

J. FONTBONA: «La relación entre el orden, la Eucaristía y la penitencia», *Phase* 52 (2012) 345-362; «La reconciliació per la creu com a misteri d'amor», en Emili MARLÉS (ed.), *Trinitat, univers, persona. Ciència i teologia en diàleg* (CSP 103), Barcelona: FTC 2013, 197-223; «Credo. Memoria y confesión», en Juan Mª CANALS (ed.), *La liturgia, celebración de la fe. Jornadas Nacionales de Liturgia 2012* (Liturgia 13), Madrid: Conferencia Episcopal Española – EDICE 2013, 113-130; *Els sacraments de la iniciació cristiana* (CPL Libri 13), Barcelona: CPL 2013.

J. LATORRE: «Fe, eucaristía y solidaridad: una lectura neotestamentaria», *Phase* 310 (2012) 329-344; «La puerta de la fe y el acceso a la salvación», *Phase* 311 (2012) 486-491; «La tradición sapiencial en la carta de Santiago», *Reseña Bíblica* 75 (2012) 23-32; «Claus de lectura de l'Obra llucana», en Armand PUIG I TÀRRECH (coord.), *Claus de lectura de la Bíblia. III: Nou Testament*. Fundació Joan Maragall, Barcelona 2013, pp. 93-120.

E. MARLÉS: Coordinació i edició de *Trinitat, Univers, Persona*, Barcelona: Publicacions de la FTC, 2013; Capítol: «Jesucrist i l'evolució còsmica», *Ibid.*, 171-195; «Art contemporani, ciència i catequesis nord-americanes. Possibles ingredients per una pastoral de Nova Evangelització», *Quaderns de Pastoral* 229 (2013) 42-48.

J. J. MORÉ: *Eucaristía y Penitencia*, Barcelona: CPL, 2013.

X. MORLANS: Col·laboració en PONTIFICI CONSELL PER A LA PROMOCIÓ DE LA NOVA EVANGELITZACIÓ, *Viure l'Any de la Fe*, Barcelona: CPL 2012; «La nueva evangelización en las metrópolis», en *Ser misionero en la nueva evangelización. 65 semana española de Misionología*, Burgos 2012, pp. 311-318; «Tornar a creure: una experiència de nova evangelització a Barcelona (2002-2012)», en *Un repte per sortir de la indiferència. 1r Congrés de Nova Evangelització*, Barcelona: Claret 2012, pp. 103-108; «Re-crear els camins de l'experiència cristiana», *Quaderns de Pastoral* 229

(2013) 25-36; «L'anunci de Crist ressuscitat i Missió evangelitzadora», en AA.DD., *Aprofundir la fe*, Barcelona: CPL 2013, pp. 9-17 i 33-44; «Impulsados a un renovado compromiso evangelizador», en J. C. CARVAJAL BLANCO (dir.), *Emplazados para una nueva evangelización*, Madrid: Ediciones Universidad San Dámaso 2013, pp. 21-26; «¿Se puede hacer el primer anuncio por espolvoreo? El primer anuncio, respuesta a algunas reticencias», en UNIVERSIDAD PONTIFICIA DE SALAMANCA, INSTITUTO SUPERIOR DE PASTORAL, *Invitar hoy a la fe. XXIV Semana de Estudios de Teología Pastoral*, Estella: Verbo Divino 2013, pp. 129-170; «Itinerarios diocesanos de renovación cristiana. Una experiencia de nueva evangelización», en *Razón y Fe* 1379 (2013) 231-234; «Nueva evangelización y anuncio del evangelio. Paradojas y contrastes a propósito del primer anuncio dirigido a los jóvenes», *Revista de Pastoral Juvenil* 438-439 (2013) 59-67.

X. PARÉS: «El sentido pascual de las Exequias cristianas», *Phase* 308 (Nov. – Diciembre); «La Liturgia cumbre y fuente de la Evangelización», *Liturgia y Espiritualidad* 6-7.

J. PLANELLAS: «La Constitució Dogmàtica *Lumen gentium* sobre l'Església», en Pere LLUÍS FONT (coord.), *El Concili Vaticà II, 50 anys després* (Cristianisme i cultura 75), Barcelona: Cruïlla 2012, 51-89; «Introducció», en Josep CASTANYÉ – Joan PLANELLAS (eds.), *Joan XXIII i Pau VI, els papes del Concili. Al·locucions* (Qüestions Teològiques 15), Barcelona: FTC 2012, 15-34; «Esperit Sant i Església a partir del capítol I de la *Lumen gentium*», *RCatT* 37/2 (2012) 457-496; «Prolusió. Commemoració del cinquantenari de l'inici del Concili Vaticà II». Prolusió pronunciada el 4 d'octubre de 2012 a la FTC, en el marc de la inauguració de curs, en *Butlletí de l'Església de Girona* 154 (2012) 591-597 (= *RCatT* 38/1 [2013] 349-356); «La Trinitat i el seu amorós disseny creador», en Emili MARLÈS (ed.), *Trinitat, univers, persona. Ciència i teologia en diàleg* (Col·lectània Sant Pacià, 103), Barcelona: FTC 2013, 17-47; Recensió del llibre: Joan ANDREU ALCINA, *Ramon Llull y el pensamiento transcendental como vía de acceso a la trascendencia* (Col·lectània Sant Pacià 101), Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya 2012, en *RCatT* 38/1 (2013) 301-305; «L'Església dels pobres» en *el Concili Vaticà II* (Col·lectània Sant Pacià 105), Barcelona: FTC 2013, 237 pp.

R. PRAT I PONS: «La Carta apostòlica "Porta fidei", música de fondo del Concilio Euménico Vaticano II», *Phase* (2012) 475-480; Coordinació, introducció i edició de les «Actes del Simposi "Maria de Natzaret, referent humà i cristià pel nostre temps"», *Quaderns IREL* 29/30 (2013) 116 pp; «Retornar al evangelio», *Vida Nueva* 2841 (2013) 69; «Indignats, però admirats», *Qüestions de Vida Cristiana* 243 (2012) 83-102.

A. PUIG: Llibres: T. TRAFNY – A. PUIG I TÀRRECH (eds.), *God and World. Theology of Creation from Scientific and Ecumenical Standpoints* (The STOQ Project Research Series 11), Rome: Pontifical Council for Culture – Libreria Editrice Vaticana 2012; *I vangeli apocrifi*, vol. II/1, Cinisello Balsamo, MI: San Paolo 2012, 320 pp.; Jordi BONET I ARMENGOL – Armand PUIG I TÀRRECH, *Arquitectura i símbol de la Sagrada Família*, Barcelona: Pòrtic 2013, 222 pp.; *L'Esperit Sant en la Bíblia*,

Edició a cura d'A. PUIG I TÀRRECH (Scripta Biblica 13), Barcelona: ABCat – PAM 2013, 431 pp.; A. PUIG I TÀRRECH (ed.), *Claus de lectura de la Bíblia (III). Nou Testament* (Cristianisme i Cultura 76), Barcelona: FJM – Cruïlla 2013, 239 pp.; *De l'Últim Sopar a la litúrgia cristiana antiga*, lliçó d'ingrés a la Reial Acadèmia de Doctors de Catalunya, Barcelona, 2013, 150 pp. Articles: «El testimoni dels màrtirs cristians», *Documents d'Església* 997 (2012) 19-31; «El lloc del Jesús de la història i de la història de Jesús en l'Evangelí de Pau», en A. PUIG I TÀRRECH (ed.), *Pau, fundador del cristianisme?* (Scripta Biblica 12), Barcelona: ABCat – PAM 2012, pp. 83-115; «The Glory on the Mountain: The Episode of the Transfiguration of Jesus», *New Testament Studies* 58 (2012) 151-172; Recensió d'A. J. M. WEDDERBURN, *Jesus and the Historians* (WUNT 269), Tübingen: Mohr Siebeck 2010, en *Theologische Literaturzeitung* 137 (2012) 301-303; «I poveri, nostri amici e contemporanei», en COMITATO PER IL PROGETTO CULTURALE DELLA CONFERENZA EPISCOPALE ITALIANA, *Gesù nostro contemporaneo. Con un messaggio di Benedetto XVI*, Siena: Cantagalli 2012, pp. 179-192; «La Sagrada Família de Gaudí: comprendre un símbol. La litúrgia del cel·lo grabada en pedra en la terra», *Anthologica Annu*a (Instituto Español de Historia Eclesiástica, Roma) 51-52 (2004-2005) 1001-1024; «Interpreting the Parables of Jesus. A Test Case: The Parable of the lost Sheep», en Ch. KARAKOLIS – K.-W. NIEBUHR – S. ROGALSKY (eds.), *Gospel Images of Jesus Christ in Church Tradition and in Biblical Scholarship* (WUNT 288), Tübingen: Mohr Siebeck 2012, pp. 254-289; «La constitució dogmàtica *Dei Verbum* sobre la divina revelació», en P. LLUÍS FONT (coord.), *El Concili Vaticà II, 50 anys després* (Cristianisme i cultura 75), Barcelona: Cruïlla – FJM 2012, pp. 91-116 (= *Enllaç* 104 [2012] 8-32); «The Use of the Story and the Words of Jesus in the Letters of Paul», en Jan KRANS – Bert Jan LIETAERT PEERBOLTE – Peter-Ben SMIT – Arie ZWIEP (eds.), *Paul, John, and Apocalyptic Eschatology. Studies in Honour of Martinus C. de Boer* (NovTSup 149), Leiden-Boston: Brill 2013, pp. 1-14; «El cos de Jesucrist ressuscitat com a cos còsmic i místic», en Emili MARLÉS (ed.), *Trinitat, univers, persona. Ciència i teologia en diàleg* (CSP 103), Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya 2013, pp. 227-250; «L'Esperit (Sant) i els esperits (malignes) en Jesús de Natzaret», en A. PUIG I TÀRRECH (ed.), *L'Esperit Sant en la Bíblia* (Scripta Biblica 13), Barcelona: ABCat – PAM 2013, pp. 171-200; «Benedictus qui venit in nomine Domini», *Documents d'Església* 1029 (2013) 342-344; «La tradició de Jesús i el procés de reinterpretació. La paràbola dels vinyaters com a exemple», *Revista Catalana de Teologia* 38/1 (2013) 75-97; «L'Evangelí segons Mateu», en A. PUIG I TÀRRECH (ed.), *Claus de lectura de la Bíblia (III). Nou Testament* (Cristianisme i Cultura 76), Barcelona: FJM – Cruïlla 2013, pp. 63-92; Recensió de Joseph RATZINGER – BENET XVI, *Jesús de Natzaret, I: Del baptisme en el Jordà a la transfiguració, II: De l'entrada a Jerusalem a la Resurrecció, III: Pròleg: la infància de Jesús*, Barcelona: Claret 2007, 2011 i 2012; 355, 280 i 114 pp., en *Revista catalana de Teologia* 38/1 (2013) 296-301; «Rostros de Dios y de Jesucristo en algunos autores gnósticos», en Carmen BERNABÉ UBIETA (ed.), *Los rostros de Dios. Imágenes y experiencias de lo divino en la Biblia*. III Congreso Internacional

de la ABE (Sevilla, 3-5 setiembre 2012) (Asociación Bíblica Española 62), Estella: Verbo Divino 2013, pp. 303-318.

G. SEGÚ: «De Jaume II a Jaume III: la Capella dels Reis de Mallorca. L'ordenament de la Capella el Palau Reial segons les Lleis palatines de Jaume II», en Mercè GAMBÚS SAIZ – Pere FULLANA PUIGSERVER (coords.), *Jaume II i la Catedral de Mallorca* (Col·lecció Seu de Mallorca 3), Palma 2012, 127-137; «Les ordinacions del cor per a beneficiats del bisbe Bernat Nadal (1801)», en M. GAMBÚS SAIZ – P. FULLANA PUIGSERVER (coords.), *El bisbe Nadal i la Catedral de Mallorca en el bicentenari de la Constitució de 1812* (Col·lecció Seu de Mallorca 7), Palma 2013, pp. 343-351.